

Skal

Certificatie Biologische Productie

Skal-Normen

Dit reglement is door het Bestuur van Stichting Skal vastgesteld op 2 juni 2005 en treedt in werking met ingang van 2 juni 2005.

Het gebruik van dit reglement door derden, voor welk doel dan ook, is uitsluitend toegestaan nadat een schriftelijke overeenkomst met Stichting Skal is gesloten waarin het gebruiksrecht is geregeld.

Stichting Skal

Certificatie Biologische Productie
Postbus 384
8000 AJ Zwolle
Telefoon: 038-4268181
Telefax: 038-4213063
E-mail: info@skal.nl
Internet: www.skal.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	De biologische landbouw	3
2.1	Principes van de Skal-normen voor de biologische productiemethode.....	3
2.2	Vervallen	3
2.3	Melkveehouderij.....	3
2.4	Legkippen	4
2.5	Vleeskuikens	4
2.6	Zeugen en vleesvarkens.....	4
2.7	Mestrundervee en vleeschapen	4
2.8	Vervallen	5
2.9	Opfok van kalfjes die uitgestoten zijn door biologisch producerende melkveehouderijbedrijven	5
2.10	Vervallen	5
2.11	Kalkoenen.....	5
3	Bereiding van producten afkomstig van de biologische productiemethode	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Algemene normen voor de bereiding	6
3.3	Aanvullende bepalingen voor specifieke producten en productgroepen	9
3.4	Bereiding van honden- en kattenvoer.....	10
3.5	Bereiding van preparaten op basis van plantenextracten.....	10
3.6	Bereiding van honing	10
3.7	De bereiding van wijn en hieruit afgeleide alcoholische dranken.....	11
3.8	Behandelingsmiddelen snijbloemen.....	11
4	Vervallen	11
5	Vervallen	11
6	Vervallen	11
7	Erkenning van biologische productiemethoden	11

1 Inleiding

De Skal-Normen is een document dat eisen bevat met betrekking tot de biologische productiemethode voorzover Verordening (EEG) Nr. 2092/91 daar (nog) niet in voorziet. Ze hebben geen algemene geldigheid en zijn uitsluitend van toepassing op:

1. Bepalingen in Verordening (EEG) Nr. 2092/91 waarvoor afwijkingen/ontheffingen mogelijk zijn;
2. De productie van diersoorten waarvoor geen nadere productievoorschriften zijn vastgelegd in Bijlage I van Verordening (EEG) Nr. 2092/91;
3. De bereiding en aanduiding van wijn, vruchtenwijn en levensmiddelen die voornamelijk bereid zijn uit een of meer ingrediënten van dierlijke oorsprong;
4. De bereiding en aanduiding van producten die niet vallen onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 en het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode.

Deze Skal-Normen worden door Skal gehanteerd in samenhang met de Skal-Certificatiegrondslagen Biologische Productie Nederland. In de certificatiegrondslagen is aangegeven welke eisen van deze Skal-Normen van toepassing zijn in welke situatie. Zonder de certificatiegrondslagen zijn deze Skal-Normen daarom niet bruikbaar.

Dit reglement vervangt alle voorgaande versies van de Skal-Normen.

2 De biologische landbouw

2.1 Principes van de Skal-normen voor de biologische productiemethode

Biologische productie betekent duurzame productie. De privaatrechtelijke Skal-normen zijn gebaseerd op de volgende intenties:

- het produceren van voedingsmiddelen die voedingsfysiologisch hoogwaardig zijn, in een voldoende hoeveelheid, zonder residuen van stoffen die de gezondheid van mens en dier kunnen schaden;
- het behoud of herstel van een optimale bodemvruchtbaarheid;
- het behoud of herstel van natuur en landschap;
- het behoud van de genetische diversiteit;
- het vermijden van handelingen die het milieu belasten of tot verarming daarvan bijdragen;
- een minimaal gebruik van eindige grondstoffen;
- een veelzijdige bedrijfsstructuur met een zo veel mogelijk gesloten kringloopsysteem;
- het houden van landbouwhuisdieren op een zodanige wijze dat deze hun belangrijkste soorteigen gedragingen kunnen uiten.

In het algemeen worden bovengenoemde intenties bereikt door:

- * de zorg voor een levende, vruchtbare bodem;
- * de toepassing van preventieve gewasbescherming door middel van o.a. cultuurmaatregelen, vruchtwisseling, gewas- en rassenkeuze;
- * bemesting met organische meststoffen, groenbemesters en natuurlijke mineralen;
- * onkruidbestrijding met behulp van mechanische middelen;
- * geen gebruik te maken van chemisch-gesynthetiseerde bestrijdingsmiddelen, kunstmest;
- * geen gebruik te maken van chemisch-gesynthetiseerde toevoegingen aan veevoer, alsmede groeistoffen en hormonen;
- * te kiezen voor grondgebonden productiesystemen.

2.2 Vervallen

2.3 Melkveehouderij

Artikel 1 – 3 en 6 – 11 zijn vervallen.

4. De beschikbare ruimte in de stal voor volwassen melkschapen dient minimaal 1,5 m² per dier te bedragen, met lammeren dient dit 2 m² te zijn. Geiten dienen in de stal een minimale oppervlakte van 1,8 m² per dier en een uitloop van 1 m² per dier ter beschikking te hebben.
5. Koeien dienen een weidegang te krijgen van minimaal 120 dagen per jaar. Ook jongvee, ouder dan 15 weken dient weidegang te krijgen in de zomerperiode. Voor melkschapen geldt een weidegang van minimaal 180 dagen per jaar.

2.4 Legkippen

Artikel 5, 7 – 15 zijn vervallen.

1. Artikel 1 is gedeeltelijk vervallen.
Vanaf de achtste week moeten de hennen naar buiten kunnen; bij winterse buitentemperaturen echter pas vanaf de veertiende week. De buitenruimte dient zo groot te zijn dat elk dier voldoende ruimte heeft om te scharrelen en om zandbaden te nemen.
Per m² hokoppervlakte mogen maximaal 7 jonge leghennen (d.w.z. hennen die nog niet aan de leg zijn) zijn opgehokt.
2. Artikel 2 is gedeeltelijk vervallen.
Er moet een minimale uitloop van 2,5 m² per legkip aanwezig zijn. Het terrein dat toegankelijk is voor kippen dient in principe voor het grootste deel (dat wil zeggen minimaal 50%) begroeid te zijn.
Toelichting:
Struiken en bomen worden ook tot de begroeiing gerekend; zij zijn van belang om de buitenuitloop aantrekkelijk te maken voor de hennen.
3. Er mogen per m² hokoppervlakte maximaal 5 legkippen opgehokt zijn. Van het totale hokoppervlak dient minimaal 50% ter beschikking te zijn als scharrelruimte. Deze ruimte dient ingestrooid te zijn met los, droog strooisel.
4. Per legkip dient er boven de roosters minimaal 20 cm zitstoklengte beschikbaar te zijn.
6. Artikel 6 is gedeeltelijk vervallen.
Bij het gebruik van individuele legnesten moet er minimaal 1 nest per 6 kippen beschikbaar zijn. Bij het gebruik van gemeenschappelijke legnesten moet er per legkip minimaal 120 cm² legoppervlakte beschikbaar zijn.
16. Vanaf 1 juli 1999 dient (aansluitend op de nachtverblijven) er per hen vanaf 18 weken in totaal minimaal 5 m² uitloop aanwezig te zijn, zodat er grond beschikbaar is voor omweiden. Elke hen moet dagelijks de beschikking hebben over 2,5 m² uitloop.

2.5 Vleeskuikens

Artikel 1, 4 – 10 zijn vervallen.

2. Voor vleeskuikens in de leeftijdsgroep vanaf 6 weken moet een minimale uitloop van 1,5 m² per kuiken beschikbaar zijn. Het terrein dat toegankelijk is voor kuikens, dient voor het grootste deel (dat wil zeggen minimaal 50%) begroeid te zijn.
3. Er mogen per m² hokoppervlak maximaal opgehokt zijn:
  - 28 vleeskuikens tot een leeftijd van 2 weken;
  - 14 vleeskuikens met een leeftijd van 2 tot 6 weken;
  - 7 vleeskuikens met een leeftijd vanaf 6 weken.
 Van het totale hokoppervlak dient minimaal 50% ter beschikking te zijn als scharrelruimte. Deze ruimte dient ingestrooid te zijn met los, droog strooisel.

2.6 Zeugen en vleesvarkens

Artikel 1 - 6, 9 – 18 zijn vervallen.

7. De huisvestingseisen voor zeugen (opfok, guste, dragende, en met biggen) zijn:
  - er dienen voldoende kraamhokken aanwezig te zijn;
  - minimale ligruimte binnen: 4,4 m² per zeug (inclusief biggen);
  - totale minimale oppervlakte: 7,2 m² per zeug (inclusief biggen);
  - elke zeug, met uitzondering van zogende zeugen, dient permanent de beschikking te hebben over een onverharde buitenuitloop van minimaal 40 m² per dier.
8. De huisvestingseisen voor gespeende biggen en mestvarkens zijn:
  - het binnenhok heeft minimaal een oppervlakte van:
per hok: 0,5 m² plus 0,1 m² per dier plus 0,1 m² per 20 kg varken;
  - het totale oppervlak (binnen plus buiten) is minimaal 2 m² per 100 kg dier;
  - elk dier dient te beschikken over een buitenuitloop als het weer/seizoen dit toestaat. Een aparte buitenuitloop is niet verplicht bij een openfrontstal die de dieren minimaal naar één zijde visueel uitzicht biedt.

2.7 Mestrundvee en vleeschapen

Artikel 1 – 4, 6, 8 – 14 zijn vervallen.

5. Artikel 5 is gedeeltelijk vervallen.
Voor mestrundvee gelden de volgende huisvestingseisen:
  - tot 15 weken moeten er 4 à 6 dieren per groep gehuisvest worden.
  - 15 weken minimaal 5 dieren per groep. De beschikbare binnenruimte voor elk dier dient minimaal te bedragen:

- 1,8 m² tot een leeftijd van 15 weken;
- 2,0 m² tot een leeftijd van 9 maanden;
- 6,0 m² vanaf een leeftijd van 9 maanden.

De beschikbare ruimte in de stal voor vleeschapen dient 2 m² per schaap te zijn; met lammeren dient 2,5 m² per schaap beschikbaar te zijn.

7. Het rundvee ouder dan 15 weken dient in het eerste geboortjaar een weidegang te krijgen in de zomerperiode. Voor kalveren tot 15 weken moet er een uitloop beschikbaar zijn van 125 m² per dier. Vleeschapen dienen een weidegang te krijgen van minimaal 300 dagen per jaar.

2.8 Vervallen

2.9 Opfok van kalfjes die uitgestoten zijn door biologisch producerende melkveehouderijbedrijven

Artikel 1 – 3, 5 – 12 zijn vervallen.

4. Artikel 4 is gedeeltelijk vervallen.

De beschikbare ruimte dient minimaal te bedragen:

- 1,5 m² per dier tot een leeftijd van 10 weken;
- 2,5 m² per dier vanaf een leeftijd van 10 weken.

2.10 Vervallen

2.11 Kalkoenen

Artikel 1, 2, 7 – 14 zijn vervallen.

3. Artikel 3 is gedeeltelijk vervallen.

Vanaf de achtste week moeten de kuikens in principe naar buiten kunnen. Bij winterse buitentemperaturen of verminderde weerstand als gevolg van ziekte (bijv. coccidiose) mag dit uitgesteld worden tot uiterlijk de tiende week.

4. Er moet een met gras of kruiden begroeide en met bomen of struiken begroeide of omzoomde uitloop beschikbaar zijn van in totaal minimaal 10 m² per kalkoen. 50% van dit oppervlak moet dagelijks beschikbaar zijn, de andere 50% wordt gebruikt om de dieren om te weiden.

De dieren moeten vanaf 6.00 uur of zoveel later als de zon opgaat tot zonsondergang toegang hebben tot de buitenuitloop.

5. Tot en met de zevende week mogen maximaal 10 kuikens per m² opgehokt worden. De bezetting binnen mag ten hoogste 25 kg levend gewicht per m² grondoppervlak bedragen; dit geldt bij elke leeftijd.

Wanneer evenwel mobiele stallen worden gebruikt met ten hoogste 150 m² grondoppervlak, die 's nachts open blijven, mag de bezetting binnen worden verhoogd tot ten hoogste 40 kg levend gewicht per m² grondoppervlak.

6. Artikel 6 is gedeeltelijk vervallen.

Van het totale grondoppervlak in de stal dient minimaal 50% beschikbaar te zijn als scharrelruimte. Deze ruimte dient ruim uitgestrooid te zijn met los, droog strooisel, zoals zaagsel, houtvezel (zonder toevoegingen) of stro van biologische oorsprong. De dieren moeten de beschikking hebben over zitstokken of verhogingen, die als zodanig kunnen dienen, met een minimale lengte van 20 cm per dier. De stal moet voorzien zijn van luiken met een totale lengte van ten minste 4 meter per 100 m² grondoppervlak, als toegang tot de uitloop. De openingen moeten regelmatig over de stal verdeeld zijn.

3 Bereiding van producten afkomstig van de biologische productiemethode

3.1 Inleiding

De normen voor de bereiding van producten die niet onder de werkingssfeer van de Verordening (EEG) Nr. 2092/91 (in Nederland geïmplementeerd in het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode) vallen, zijn zoveel mogelijk in lijn met de productievoorschriften die gelden voor de bereiding van producten die wel onder deze verordening vallen.

Het belangrijkste uitgangspunt van deze normen is dat de te verwerken ingrediënten geproduceerd zijn volgens een door Skal erkende biologische productiemethode.

Bij de bereiding zijn de gebruikelijke bewerkingen toegestaan. Het aantal toegestane technische hulpstoffen is echter sterk beperkt.

Op ieder product is paragraaf 3.2 van toepassing. Voor enkele producten en productgroepen zijn aparte normen opgesteld. Er zijn alleen aanvullende normen opgesteld, indien de bereiding afwijkt van hetgeen is vastgelegd in paragraaf 3.2.

Indien voor een product een certificaat wordt aangevraagd t.b.v. het gebruik van een Skal-certificatiemerk terwijl de bereiding niet mogelijk is met de hulpstoffen zoals genoemd in paragraaf 3.2, kan Skal in afwachting van normen, tot een voorlopig besluit komen.

3.2 Algemene normen voor de bereiding

1. Alle ingrediënten van agrarische oorsprong (dierlijke en plantaardige) dienen afkomstig te zijn van een door Skal erkende biologische productiemethode.
2. Gedurende een overgangstermijn tot 1 januari 2006 en uitsluitend voor reeds bestaande certificaties mogen in afwijking van lid 1 en lid 5 ingrediënten gebruikt worden die afkomstig zijn van een niet door Skal erkende biologische productiemethode, mits voldaan is aan de hieronder genoemde voorwaarden a) en b):
  - a. ten minste 95% van de ingrediënten van agrarische oorsprong dient afkomstig te zijn van een door Skal erkende biologische productiemethode. In afwijking hiervan is voor enkele productgroepen in paragraaf 3.4 vastgelegd dat dit percentage minimaal 90% kan zijn.
  - b. het te gebruiken agrarische ingrediënt dat niet afkomstig is van een door Skal erkende biologische productiemethode, is opgenomen in paragraaf 3.2 artikel 5 lid c, of/en er dient schriftelijke toestemming van Skal te zijn verkregen voor het gebruik van een agrarisch ingrediënt dat niet afkomstig is van een door Skal erkende biologische productiemethode.

Toelichting:

Deze toestemming wordt alleen verleend als de aangeslotene ten genoegen van Skal heeft aangetoond dat:

- het agrarische ingrediënt niet of niet redelijkerwijs verkrijgbaar is van een door Skal erkende biologische productiemethode, of
  - het agrarische ingrediënt niet of niet redelijkerwijs verkrijgbaar is in de gewenste microbiële kwaliteit van een door Skal erkende biologische productiemethode. Het product of de ingrediënten ervan mogen tijdens de bereiding niet zijn behandeld met ioniserende stralen.
3. Het is niet toegestaan om ingrediënten of technische hulpstoffen te gebruiken die afkomstig zijn van genetisch gemodificeerde rassen of geproduceerd zijn met behulp van genetisch gemodificeerde organismen.
  4. Het toevoegen of gebruik van niet expliciet bij deze normen toegestane stoffen, is niet toegestaan.

Toelichting:

In het algemeen betreft het hier de volgende type stoffen: agrarische producten die niet afkomstig zijn van een door Skal erkende biologische productiemethode, chemische- of zogenaamde natuuridentieke conserveringsmiddelen, kleur-, geur- en smaakstoffen.

5. In aanvulling op lid 1 mogen bij de bereiding de stoffen en ingrediënten worden gebruikt die genoemd staan onder de hieronder genoemde leden 5a, 5b en 5c en onder de daar gestelde specifieke gebruiksvoorwaarden. Bovendien mogen de niet van een door Skal erkende biologische productiemethode afkomstige agrarische ingrediënten gebruikt worden, waarvoor door Skal schriftelijke toestemming is verleend. Deze toestemming wordt alleen verleend als ten genoegen van Skal aangetoond wordt dat:
- het agrarische ingrediënt niet of niet redelijkerwijs verkrijgbaar is van een door Skal erkende biologische productiemethode, of
  - het agrarische ingrediënt niet of niet redelijkerwijs verkrijgbaar is in de gewenste microbiële kwaliteit van een door Skal erkende biologische productiemethode.
- 5a. Alle ingrediënten van niet-agrarische oorsprong die genoemd staan in Bijlage VI deel A van de Verordening (EEG) Nr. 2092/91, echter met uitzondering van:
- preparaten op basis van genetisch gemodificeerde micro-organismen als gedefinieerd in artikel 2 lid 2 van Richtlijn 90/220/EEG;
  - producten die gemaakt zijn met behulp van genetisch gemodificeerde micro-organismen als gedefinieerd in artikel 2 lid 2 van Richtlijn 90/220/EEG, zoals bepaalde enzymen.

In aanvulling op deze lijst A (redactie: Bijlage VI deel A van Verordening (EEG) Nr. 2092/91) mag gebruikt worden:

Levensmiddelenadditief	Specifieke gebruiksvoorwaarden
Calciumchloride (CaCl ₂)	Alleen in kaas
Ethylalcohol	Alleen in non-food
Krijt	Alleen in honden- en kattenvoer
Vitaminen	Alleen in honden- en kattenvoer
Mineralen en spore-elementen	Alleen in honden- en kattenvoer
Zuivere aminozuren	Alleen in honden- en kattenvoer
Organische zuren	Alleen in honden- en kattenvoer
Rozemarijnextract	Alleen in honden- en kattenvoer
Glycerol (=Glycerine)	Alleen in plantenextracten voor non-food
Propyleenglycol	Alleen in plantenextracten voor non-food; moet voldoen aan specificaties CTFA
E 220 Zwaveldioxide	Alleen in wijn. Zie ook paragraaf 3.7
E 224 Kaliummetabisulfit	Alleen in wijn. Zie ook paragraaf 3.7
E 250 Nitriet	Alleen in vleeswaren, tot 1 januari 2006
E 325 Na-lactaat	Alleen in vleeswaren
E 326 K-lactaat	Alleen in vleeswaren
E 327 Ca-lactaat	Alleen in vleeswaren

- 5b. Alle technische hulpstoffen die genoemd staan in Bijlage VI deel B van Verordening (EEG) Nr. 2092/91, met uitzondering van:
- preparaten op basis van genetisch gemodificeerde micro-organismen als gedefinieerd in artikel 2 lid 2 van Richtlijn 90/220/EEG;
  - producten die gemaakt zijn met behulp van genetisch gemodificeerde micro-organismen als gedefinieerd in artikel 2 lid 2 van Richtlijn 90/220/EEG, zoals bepaalde enzymen.

In aanvulling op deel B (redactie: Bijlage VI deel B van Verordening (EEG) 2092/91) mag gebruikt worden:

Naam	Specifieke gebruiksvoorwaarden
Zoutzuur (HCl)	Alleen bij de bereiding van kaas voor pH-regulatie van het pekelbad
Natuurlijke darm van niet biologische oorsprong	Alleen toegestaan voor de bereiding van vleeswaren en worstsoorten
Kunstdarm	Alleen toegestaan bij de bereiding van vleeswaren en worstsoorten onder de voorwaarde dat de darm niet aan de eindconsument wordt geleverd
Diammoniumfosfaat	In wijn t.b.v. de fermentatie
Ammoniumsulfaat	In wijn t.b.v. de fermentatie
Kaliumdiwaterstoffosfaat en zinksulfaat	Alleen voor de bereiding van vruchtenwijnen hieruit afgeleide producten; t.b.v. snelle ontwikkeling gisten

- 5c. Ingrediënten van agrarische oorsprong die niet volgens een door Skal erkende biologische productiemethode zijn geproduceerd:

Naam	Specifieke gebruiksvoorwaarden
Concentraat op basis van wei-eiwitten, lactose en/of karnemelk	Alleen in smeerkaas, tot maximaal 1 gewichtsprocent
Vismeel	Alleen in honden- en kattenvoer
Kippenmeel	Alleen in honden- en kattenvoer
Alle producten genoemd in Bijlage VI deel C van de Verordening (EEG) Nr. 2092/91	Overeenkomstig Bijlage VI deel C
Citruszaadextract, al dan niet in combinatie met glycerine van plantaardige oorsprong	Alleen voor de bereiding van vruchtenwijn en hieruit afgeleide producten
Ethylalcohol	Alcoholische dranken

6. Het roken van producten is toegestaan.
7. Het percentage ingrediënten van een door Skal erkende biologische productiemethode in het product wordt als volgt vastgesteld:
- er wordt gerekend met de ingrediënten van agrarische oorsprong. De overige ingrediënten en hulpstoffen, zoals bijvoorbeeld zout of het toegevoegde water, vallen buiten de berekening;
  - er wordt gerekend met het gewichtspercentage;
  - er wordt gerekend met het percentage op moment van bereiding van het product. Wanneer echter bij de bereiding van het product een geconcentreerd agrarische ingrediënt gebruikt wordt, wordt het water dat toegevoegd wordt om het product te reconstituëren tot z'n oorspronkelijk watergehalte, beschouwd als behorende tot het agrarische ingrediënt.

Toelichting:

Deze berekeningsmethode is overeenkomstig de berekeningswijze zoals gehanteerd in het kader van Verordening (EEG) Nr. 2092/91.

8. Voor sommige producten zijn aanvullende bepalingen opgesteld. Deze zijn vastgelegd in de hier volgende paragrafen.

3.3 Aanvullende bepalingen voor specifieke producten en productgroepen

3.3.1 Consumptiemelk

1. Het is niet toegestaan melkpoeder te gebruiken voor de bereiding van consumptiemelk.

3.3.2 Karnemelk

1. Karnemelk is een product dat door karnen verkregen is uit room of melk (ontstaan als bijproduct van de boterbereiding), of een product dat geheel of gedeeltelijk is verkregen door het toevoegen van zuurcultures aan ondermelk of magere melk.
De toevoeging "traditioneel bereid" of andere aanduidingen die verwijzen naar de traditionele bereidingswijze mogen uitsluitend gebruikt worden in relatie met de term "karnemelk" als de karnemelk volledig is ontstaan als bijproduct van de boterbereiding.

3.3.3 Kaas

Bij de bereiding en verpakking van kaas gelden de volgende definities:

Korst: het buitenste ingedroogde deel van de kaas.

Kaaskorstbedekkingsmiddel: een technologische hulpstof die op de kaaskorst wordt aangebracht en een functie heeft bij de rijping van de kaas; kan alleen van de kaas verwijderd worden door het eraf te snijden met behulp van een (scherp) mes of ander scherp voorwerp.

Deklaag: wordt na de rijping aangebracht ter bescherming van de kaas tijdens de verhandeling en opslag, en om indroging te voorkomen. Kan in het algemeen van de kaas (inclusief kaaskorstbedekkingsmiddel) afgepeld of getrokken worden zonder te snijden.

Rijpingsfase: deel van de bereiding van de kaas waarbij, onder gecontroleerde bewaarcondities, diverse enzymatische en chemische omzettingen in de kaas plaatsvinden en de kaas een deel van zijn vocht verliest. De bewaarcondities en de duur van de bewaring zijn bepalend voor de mate waarin de omzettingen plaatsvinden en de kaas indroogt.

1. Aangeslotene is verplicht alle ontvangen keuringsrapporten van het Centraal Orgaan Kwaliteit Zuivelcontrole (COKZ), met betrekking tot het gehalte aan salpeter in de kaas, in de administratie op te nemen.
- 2.1 Suspensies van fungiciden mogen **niet** worden aangebracht op de kaaskorst, op het kaaskorstbedekkingsmiddel of deel uitmaken van het kaaskorstbedekkingsmiddel.
Toelichting:
Etherische oliën en plantenextracten worden in dit verband niet gerekend tot fungiciden.
- 2.2 Voor kaaskorstbedekkingsmiddel gelden de volgende twee beperkingen ten opzichte van de Warenwetregeling Kaaskorstbedekkingsmiddelen:
  - Zij mogen uitsluitend ingrediënten van eet- en drinkwaren die van biologische oorsprong zijn;
  - Kleurstoffen mogen **niet** worden aangebracht op, of deel uitmaken van het kaaskorstbedekkingsmiddel. Ingrediënten van eet- en drinkwaren die van nature een kleur hebben, worden in dit verband niet als een kleurstof beschouwd.

Toelichting:

Er gelden binnen de Skal normen geen beperkingen voor de aard van de deklaag (verpakking).

3. Indien bij de bereiding geen gebruik gemaakt is van lysozym, dan is het toegestaan dit expliciet op de verpakking/coating te vermelden.

Toelichting:

Tekstvoorbeeld: "Bevat niet het conserveermiddel lysozym".

3.3.4 Vervallen, wegens strijdig met wettelijke regelgeving

3.3.5 Bereiding van vlees en vleeswaren

1. In de periode tussen levering en slacht zijn de Skal-normen volledig van toepassing.
2. Tijdens verblijf in de slachterij dienen, zowel vóór als na de slacht, dieren, karkassen en vlees afkomstig van de biologische productiemethode, te allen tijde duidelijk onderscheiden te zijn van dieren, karkassen en vlees van andere productiemethoden.
3. Elektrostimulatie na het slachten is niet toegestaan. De aangeslotene moet kunnen aantonen dat aan deze norm is voldaan.
- 4.1. Bereiding en verkoop van vleeswaren die afkomstig zijn van de biologische productiemethode, is uitsluitend toegestaan in slagerijen indien daar geen vleeswaren worden bereid en verkocht die niet afkomstig zijn van de biologische productiemethode. Bereiding en verkoop van onverpakt vlees dat afkomstig is van de biologische productiemethode, is uitsluitend toegestaan in slagerijen indien daar geen vlees wordt bereid en verkocht dat van dezelfde slachtdiersoort is, maar niet afkomstig is van de biologische productiemethode.

Toelichting:

Met slachtdiersoort wordt bedoeld: rund, varken, lam, pluimvee (kip, kalkoen, ...) enz. Onder de term slagerij vallen ook verstoombanken van supermarkten.

- 4.2. Voor ambachtelijk bereiders is bereiding van vlees en vleeswaren dat niet afkomstig is van de biologische productiemethode uitsluitend toegestaan indien op de productielocatie alle ingrediënten van niet-agrarische oorsprong, alle technische hulpstoffen en alle ingrediënten van agrarische oorsprong, die gebruikt worden bij de bereiding volgens de biologische productiemethode, voldoen aan de Skal-Normen voor de bereiding (paragraaf 3.2).

Toelichting:

Vleeswaren vallen onder één productgroep en zijn dus óf biologisch óf gangbaar. De bereiding en verkoop van gangbaar vlees (dus naast het gecertificeerde biologische) is toegelaten. Het gangbare vlees moet dan van een andere slachtdiersoort zijn dan het biologische. Bovendien moeten alle ingrediënten en hulpstoffen die zowel bij het gangbare als het biologische vlees(waren) gebruikt worden voldoen aan de Skal-normen.

Onder ambachtelijk bereider wordt verstaan een ondernemer die zelf bereidt en uitsluitend rechtstreeks aan de eindconsument levert en verkoopt, zonder tussenkomst van andere schakels

3.3.6 Bereiding van vruchtenwijn (wijn uit andere vruchten dan druiven)

1. Indien sulfiet wordt gebruikt voor de desinfectie van kurken, vaten en/of flessen, dient de aangeslotene van elke partij van 3 willekeurige flessen analyse resultaten van totaal gehalte aan sulfiet in zijn administratie te bewaren. De maximaal toegestane residutolerantie voor sulfiet in het eindproduct is 10 ppm.

3.4 Bereiding van honden- en kattenvoer

1. In aanvulling op hetgeen gesteld is in paragraaf 3.2 lid 2, mag na schriftelijke toestemming van Skal 10% van de ingrediënten van een niet door Skal erkende biologische productiemethode zijn. Toestemming kan verkregen worden nadat ten genoeg van Skal aangetoond is dat het/de betreffende agrarische ingrediënt(en) niet of niet redelijkerwijs van een door Skal erkende biologische productiemethode verkrijgbaar is/zijn.
2. Het maximale fosforgehalte bedraagt 0,8% in hondenvoer en 1,0% in kattenvoer (weergegeven in kg P/kg product).
3. De sporenelementen zink, mangaan, koper en cobalt dienen slechts als organische verbindingen te worden ingebracht.

3.5 Bereiding van preparaten op basis van plantenextracten

Deze normen zijn slechts geldig voor reeds bestaande certificaties. Nieuwe certificaties worden niet meer verstrekt.

3.5.1 Moedertincturen

1. Het is niet toegestaan om te verdunnen tot homeopathische concentraties, echter met uitzondering van die gevallen waarin dit wettelijk voorgeschreven wordt.
2. De bereiding van de tincturen dient te voldoen aan de eisen, gesteld in de door Skal erkende farmacopees. Op dit moment worden erkend door Skal het Homeopathisch Arznei Buch (Duitse farmacopee) en het Supplement Homéopathie (Franse farmacopee).

Toelichting:

Deze norm is gesteld om een controleerbaar kwaliteitsniveau van het product te waarborgen.

3.5.2 Plantenextracten voor gebruik in non-food producten

1. Etikettering
Ingrediënten dienen gedeclareerd te worden op het etiket of bijsluiter zoals beschreven is in de EEG-Richtlijn 93/35 met die aanvulling dat ook oplosmiddelen gedeclareerd dienen te worden.

3.6 Bereiding van honing

Artikel 3, 5 zijn vervallen.

1. Voor het reinigen van materialen, waaronder de eindverpakking van de honing, mag uitsluitend gebruik gemaakt worden van (hete) lucht of (heet) water zonder toevoegingen.
2. Op alle vaten, emmers enz. waarin de honing bewaard wordt, dient het partijnummer van de betreffende honing weergegeven te worden.

4. Indien de honing geproduceerd is onder certificatie en toezicht van Skal, dient op etiket of deksel van de consumentenverpakking het partijnummer van de honing vermeld te zijn.

3.7 De bereiding van wijn en hieruit afgeleide alcoholische dranken

1. Het gehalte aan sulfiet mag niet hoger zijn dan 50% van de wettelijke norm zoals in de Europese wijnwetgeving (Verordening (EG) Nr. 1493/1999, Bijlage V) is vastgelegd. Deze norm is van kracht vanaf de wijnoogst van 1998. Bij bedrijven die anno 1997 reeds bij Skal waren aangesloten en voor wie deze normwijziging ingrijpende gevolgen heeft voor het productieproces, heeft Skal de bevoegdheid om datum van implementatie uit te stellen tot wijnoogst 1999. Het gehalte aan sulfiet mag echter niet hoger zijn dan 66% van de wettelijke norm (Verordening (EG) Nr. 1493/1999).
2. Op het etiket dient (tenminste) de volgende informatie verstrekt te worden:
  - hoeveelheid toegevoegde suiker uitgedrukt in volumeprocenten alcohol.Deze norm is van kracht vanaf de wijnoogst van 1999.

Toelichting:
Eén volumeprocent alcohol komt overeen met 18 gram suiker/liter.
3. De aangeslotene dient van elke partij van 3 flessen het gehalte aan sulfiet te (laten) analyseren en deze gegevens bij zijn administratie te bewaren.

3.8 Behandelingsmiddelen snijbloemen

1. Om de houdbaarheid van biologisch geteelde snijbloemen te verbeteren is behandeling van snijbloemen toegelaten met middelen, die uit de volgende werkzame stoffen bestaan of deze bevatten:
  - aluminiumsulfaat, als voorbehandeling ter voorkoming van bacteriegroei;
  - gibberellinezuur, als voorbehandeling ter voorkoming van bladvergelting;
  - aluminiumsulfaat, glucose en kaliumchloride, als nabehandeling ter voorkoming van bacteriegroei en ter verbetering van de uitbloei.
2. Deze toelating geldt voor snijbloemsoorten waarvoor aangetoond is dat de behandeling noodzakelijk is of waarvoor de veiling het gebruik van deze middelen verplicht stelt.
3. De middelen zijn uitsluitend te gebruiken in overeenstemming met de specifieke bepalingen van de daarvoor geldende nationale wetgeving.
4. Deze toelating geldt tot 1 juni 2008.

4 Vervallen

5 Vervallen

6 Vervallen

7 Erkennung van biologische productiemethoden

1. Onder een product of ingrediënt afkomstig van een door Skal erkende biologische productiemethode wordt in deze Skal-Normen verstaan:
  - een *onverwerkt product afkomstig van de biologische productiemethode* dat onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 valt;
  - een ingrediënt afkomstig van de biologische productiemethode van een verwerkt product dat onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 valt;
  - een ingrediënt afkomstig van de biologische productiemethode van een verwerkt product dat niet onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 valt, maar wel door Skal is gecertificeerd (op basis van paragraaf 5.9 en 5.3 c.q. 5.4 van de Skal-Certificatiegrondslagen Biologische Productie Nederland) als verwerkt product voor tenminste 95% of tenminste 70% afkomstig van de biologische productiemethode.
2. Een product geproduceerd tijdens omschakeling op de biologische landbouw wordt niet beschouwd als afkomstig van een door Skal erkende biologische productiemethode.
3. Een product (of de ingrediënten daarvan) dat niet onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 valt en bovendien niet door Skal is gecertificeerd wordt niet beschouwd als afkomstig van een door Skal erkende biologische productiemethode.